

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

Dhr. R. Verkaik

BEL/MOB

Telefoonnummer +31235144991

verkaikr@noord-holland.nl

1 | 6

**Betreft: Beschikbaarheidsvergoeding 2021 en transitieplan
Openbaar Vervoer Noord-Holland**

Verzenddatum

12 MEI 2021

Kenmerk

1611262/1611310

Geachte leden,

Uw kenmerk

Hierbij informeren wij u over de besluiten die wij hebben genomen over de Noord-Hollandse ov-concessies. Wij hebben besloten om de exploitatiebijdrage aan de concessiehouders in de tweede helft van 2021 vast te stellen op het niveau van de vervoerplannen 2020, zoals oorspronkelijk vastgesteld voorafgaand aan de uitbraak van het coronavirus (incl. index-toepassing). Wij hebben ook besloten om de OV-concessie Gooi en Vechtstreek 2021-2030 en bijbehorende subsidiebeschikking te wijzigen om daarmee een passende grondslag te creëren om de Beschikbaarheidsvergoeding 2021 van de rijksoverheid uit te kunnen keren aan de concessiehouder. Tot slot hebben wij ingestemd met het Transitieplan Openbaar Vervoer dat gezamenlijk met de concessiehouders is voorbereid.

Inleiding

Sinds de uitbraak van het coronavirus is het aantal reizigers dat gebruik maakt van het openbaar vervoer (OV) fors gedaald en daarmee de reizigersopbrengsten. Het aantal reizigers in het OV bedraagt momenteel ongeveer 40 tot 45% van 2019. We verwachten dat het aantal reizigers komende tijd zal stijgen, nu steeds meer maatregelen tegen het coronavirus worden opgeheven en meer mensen zijn gevaccineerd. Het zal waarschijnlijk tot 2025 duren voordat de vraaguitval en daarmee de reizigersopbrengsten volledig herstellen.

De verliezen van de concessiehouders worden grotendeels opgevangen met de provinciale exploitatiebijdrage die voor 100% wordt uitgekeerd én de Beschikbaarheidsvergoeding Openbaar Vervoer (BVOV) van de rijksoverheid. De huidige regeling voor de BVOV loopt tot 1 oktober 2021. In haar brief aan de Tweede Kamer van 9 april 2021 heeft de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat aangekondigd dat zij voornemens is de BVOV onder dezelfde voorwaarden door te trekken naar heel 2021. Dit betekent dat voor heel 2021 93% of 95% van de kosten van de concessiehouders van rijkswege wordt vergoed, op basis van de kosten 2019 geïndexeerd naar 2021, na aftrek van de

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

reizigersopbrengsten, de SOV-middelen (bijdrage voor de OV-studentenkaart) en de exploitatiebijdragen van de decentrale overheden over heel 2021.

In haar brief heeft de Staatssecretaris ook aangekondigd dat het ministerie werkt aan een steunregeling voor de periode na 2021. De decentrale overheden en concessiehouders werken gelijktijdig (gezamenlijk) aan een landelijk transitieplan OV dat moet bijdragen aan een snel herstel van het openbaar vervoer. Met de partners in het Nationaal Openbaar Vervoer Beraad (rijksoverheid, decentrale overheden, OV-bedrijven) is afgesproken uiterlijk begin juli 2021 uitgewerkte landelijke afspraken te hebben over een steunregeling 2022 en de gewenste transitie in het openbaar vervoer na 2021.

Parallel aan dit landelijke proces hebben wij met concessiehouders Connexxion/ Transdev (hierna Transdev) een transitieplan opgesteld voor de drie Noord-Hollandse concessies.

Exploitatiebijdrage 2021

Voorwaarde bij het verlengen van de BVOV tot eind 2021 is dat de concessieverleners bij de eindafrekening 2021 hun concessiehouders voor de dienstregeling vergoeden als waren de in verband met corona vervallen ritten wel gereden. Wij hebben daartoe besloten. Vergoeding zal geschieden met inachtneming van de concessievoorschriften. Hiervoor is geen wijziging van de Noord-Hollandse concessies nodig aangezien deze ruimte laten om in het kader van overmacht of bijzondere omstandigheden waardoor minder OV kan worden verricht, de subsidie niet lager vast te stellen.

Wijzigingen concessiedocumenten nieuwe OV-concessie Gooi en Vechtstreek 2021-2030

Het ministerie keert de BVOV via een Specifieke Uitkeringsregeling uit aan de provincie, waarna de provincie deze uitkeert aan de concessiehouders. Voor de lopende OV-concessies (Gooi en Vechtstreek 2011-2021, Haarlem-IJmond 2017-2027 en Noord-Holland Noord 2018-2028) zijn de concessiedocumenten al aangepast om daarmee een passende grondslag te creëren voor het uitkeren van de BVOV (GS-besluit 10 november 2020, kenmerk 1503690/1503694). Met de nu door ons genomen besluiten wordt ook een grondslag gecreëerd voor de nieuwe OV-concessie Gooi en Vechtstreek 2021-2030 die op 11 juli 2021 start.

Transitieplan Openbaar Vervoer Noord-Holland

Samen met Transdev is afgelopen maanden gewerkt aan een transitieplan voor de Noord-Hollandse OV-concessies. Het transitieplan bevat intenties en voorstellen om het tijdelijk tekort aan reizigersopbrengsten als gevolg van de coronacrisis vanaf 2022 op te vangen. Daarnaast worden voorstellen gedaan om de OV-concessies toekomstbestendig en meer flexibel te maken en reizigers terug te winnen in het openbaar vervoer. Bij het opstellen van het transitieplan is aangenomen dat er vanaf 2022 geen financiële steunregeling komt van de rijksoverheid en het *landelijke* transitieplan geen besparingen of opbrengsten genereert.

De doelstellingen in het transitieplan staan soms op gespannen voet met elkaar. Korte termijn besparingen (2022) kunnen ten koste gaan van de aantrekkelijkheid van het (vervoers)aanbod op lange termijn. In het transitieplan is gezocht naar de juiste balans tussen beiden.

Voor veel voorstellen in het transitieplan geldt dat ze verder moeten worden uitgewerkt, om kansen daadwerkelijk te kunnen verzilveren of veranderingen echt door te kunnen voeren. Het transitieplan beschrijft het algemene resultaat en formuleert de opdrachten voor deze verdere uitwerking. De gezamenlijke ambitie is om uiterlijk 1 oktober 2021 de uitgewerkte resultaten vast te stellen en te verwerken in de concessiedocumenten. Als voorbehoud geldt dat alle resultaten juridisch akkoord moeten worden bevonden (aanbestedingsrecht, PSO, staatssteun aspect). De managementsamenvatting van het transitieplan is als bijlage bij deze brief opgenomen.

Financieel resultaat transitieplan

Het transitieplan gaat voor 2022 uit van een verwacht tekort aan reizigersopbrengsten van circa € 11 miljoen. Dit tekort is gebaseerd op een landelijk scenario waarbij in 2022 sprake is van 62% reizigersopbrengsten ten opzichte van 2019. De huidige verwachting van Transdev en provincie Noord-Holland is dat dit een realistisch scenario is om aan te houden. Komende maanden zal duidelijker worden hoe de reizigers aantallen zich richting 2022 ontwikkelen.

Met de voorgestelde maatregelen in het transitieplan wordt in 2022 een besparing van circa € 9 miljoen verwacht bij Transdev. Daarmee wordt een groot deel van het verwachte tekort aan reizigersopbrengsten in 2022 afgedekt. Verdere besparingen of afschaling zouden te zeer ten kosten gaan van (de kwaliteit van) het vervoersaanbod. Bovendien verwachten we nog positieve resultaten uit het landelijke transitieplan en mogelijke steunmaatregelen van de rijksoverheid, die nu niet zijn meegerekend. Als dit nodig blijkt, kan het resterende (verwachte) tekort van circa € 2 miljoen waarvoor nu geen maatregelen worden getroffen, worden opgevangen binnen de Reserve OV.

Mocht zich een positiever scenario voordoen (een sterker herstel van de reizigersopbrengsten of een steunmaatregel van de rijksoverheid) dan hoeven minder tijdelijke maatregelen te worden uitgevoerd. Mocht zich een negatiever scenario voordoen (minder reizigersopbrengsten), dan blijft er na het treffen van de beheersmaatregelen en de financiële buffer binnen de reserve OV van € 2 miljoen een restrisico van geschat € 3,5 miljoen in 2022. Het restrisico is opgenomen in de Risicoparagraaf bij de Begroting 2021. Het risico zal in Hoofdstuk 4.1 van de Jaarrekening 2020 worden toegelicht.

Provinciale exploitatiebijdrage voor de OV-concessies

Uitgangspunt bij het opstellen van het transitieplan is dat de totale exploitatiebijdrage die de provincie jaarlijks beschikbaar heeft voor de OV-concessies ook na 2021 volledig aan Transdev *kan* worden uitgekeerd, zolang dit noodzakelijk is vanwege de coronacrisis. Ook als er minder dienstregelingen worden gereden.

Door de volledige exploitatiebijdrage van de provincie in te blijven zetten voor de OV-concessies wordt voorkomen dat Transdev nog

verdergaande kostenbesparingen moet treffen. De wijze waarop uitkering van de exploitatiebijdrage kan plaatsvinden moet worden uitgewerkt en juridisch worden getoetst.

Tijdelijke maatregel in het transitieplan: afschaling van het vervoersaanbod

Mocht er geen passende steunmaatregel van de rijksoverheid beschikbaar komen voor 2022 en het herstel van het aantal reizigers overeenkomen met het door ons gehanteerde scenario, dan is tijdelijke afschaling van het vervoersaanbod noodzakelijk. Deze afschaling zal in dat geval per 12 december 2021 worden ingevoerd (start dienstregeling 2022).

Het transitieplan bevat de voorstellen om het vervoersaanbod in alle OV-concessies vanaf 2022 tijdelijk af te schalen. Deze voorstellen zijn eind 2020 al voorbereid en ter reactie voorgelegd aan het Regionaal Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer Noord-Holland (ROCOV-NH) en de gemeenten. Uitgaand van de voorbereide voorstellen bedraagt het totaal aan vermindering aan dienstregelingsuren in 2022 ten opzichte van 2019 circa:

- Haarlem-IJmond: -17%
- Gooi en Vechtstreek: -15%
- Noord-Holland Noord: -10%

Dit is een optelling van de eerdere afschaling met -5% die per 3 januari 2021 al is doorgevoerd en de voorstellen in het transitieplan.

De concessie Haarlem-IJmond schaaft het meeste af omdat hier de kostendekkingsgraad het hoogst is. Uitval van reizigers heeft hier de grootste financiële impact. Daar staat tegenover dat herstel in deze concessie (naar verwachting) het snelst zal gaan. De concessie Noord-Holland Noord heeft de laagste kostendekkingsgraad. Uitval van reizigers heeft hierdoor een minder grote impact. Bovendien kunnen we in deze concessie meer kosten besparen met andere maatregelen in het transitieplan, waardoor we de afschaling beperkter kunnen houden. Herstel van het aantal reizigers in deze concessie zal echter moeilijker zijn.

Alle wijzigingen in het vervoersaanbod worden geformaliseerd met het doorlopen van de reguliere vervoerplanprocedure, inclusief formele advies uitvraag bij ROCOV-NH en gemeenten.

Herijking van de OV-concessie Noord-Holland Noord

Op 16 februari 2021 hebben wij de ontwerp Nota van Uitgangspunten voor de herijking van de OV-concessie Noord-Holland Noord vastgesteld en besloten om het ROCOV-NH en gemeenten te vragen om een reactie op de ontwerp Nota van Uitgangspunten. In het herijkingsvoorstel wordt rekening gehouden met de mogelijkheid om frequenties op- en af te schalen, afhankelijk van het aantal reizigers. De definitieve Nota van Uitgangspunten Herijking, inclusief de ingekomen reacties en het voorstel voor het vervoerplan 2022 verwachten wij in oktober 2021 vast te stellen.

Ambities voor de toekomst: meer en meer tevreden reizigers, duurzame vervoersoplossingen

Zodra de reiziger terugkeert in het OV kan en moet ook het vervoersaanbod worden verhoogd/verbeterd. De verwachting is dat dit al in de loop van 2022 start op buslijnen en in regio's waar het aantal reizigers weer toeneemt. Het transitieplan bevat voorstellen om de terugkeer van reizigers te bevorderen en goede afspraken te maken over het herstel van het vervoersaanbod. Het streven is om het aantal dienstregelingsuren zo snel mogelijk weer terug te krijgen op het oorspronkelijke niveau in 2019 (Noord-Holland Noord en Haarlem-IJmond) en het aanbod bij inschrijving (Gooi en Vechtstreek).

Zeker in de stedelijke regio's zal het gebruik van OV herstellen. Hoewel vertraagd ten opzichte van de oude prognoses, zal er uiteindelijk weer sprake zijn van groei van het OV-gebruik ten opzichte van 2019. Met het transitieplan streven we naar het behalen van de groeidoelestellingen zoals oorspronkelijk opgenomen in de OV-concessies (bij aanbesteding en inschrijving). Versnelde introductie van nieuwe betaalmethoden en reisproducten en een uitnodigende marketingcampagne moeten hier aan bijdragen.

De coronacrisis heeft duidelijk gemaakt dat het vervoersaanbod in de ov-concessies wendbaarder moet zijn, om adequaat in te kunnen spelen op plotselinge veranderingen in de reizigers aantallen. In het transitieplan zijn hiervoor meerdere opdrachten en acties opgenomen. Flexibiliteit kan ook ontstaan door bij beperkte reizigers aantallen (in weekenden of 's avonds) een andere vorm van vervoer aan te bieden, al dan niet in combinatie met doelgroepenvervoer of vrijwilligerssystemen en samenwerking met andere partijen.

Tot slot bevat het transitieplan een voorstel om in de OV-concessies Noord-Holland Noord en Haarlem IJmond komende jaren te werken aan de introductie van nieuw Zero Emissie Materieel en een betere benutting van de aanwezige elektrische bussen.

Vervolg

We zijn ervan overtuigd dat ov een belangrijke positie in het mobiliteitssysteem houdt en werken er naar toe om de OV-concessies sterker en aantrekkelijker uit de coronacrisis te loodsen. Op de landelijke tafels zetten wij samen met de andere decentrale overheden volop in op voortzetting van de steun vanuit de rijksoverheid na 2021. Juist nu er steeds meer sprake is beëindiging van maatregelen tegen het coronavirus en voorzichtig herstel van het gebruik van het openbaar vervoer.

Het transitieplan bevat het resultaat van een intensieve samenwerking met Transdev. Daarmee is een eerste stap in de transitie van de OV-concessies afgerond. Om de impact van de coronacrisis komende jaren daadwerkelijk op te kunnen vangen en de ambities waar te maken moet nog veel werk worden verzet. Dit vraagt commitment, capaciteit en een

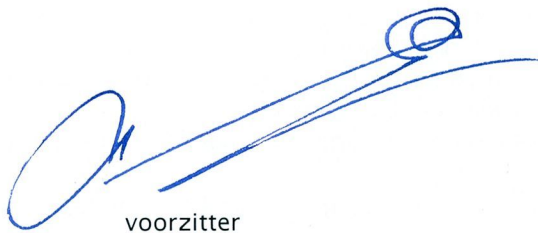
goede samenwerking van provincie en Transdev. Wij vertrouwen er op dat dit kan worden waargemaakt.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

Kopie aan:

- Portefeuillehouders van de gemeenten in de provinciale OV-concessies ontvangen een afschrift via de PVVB's.
- Regionaal Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer Noord-Holland

Bijlage:

- Managementsamenvatting Transitieplan Openbaar Vervoer